

Hans Brügelman: Falco Peschel kutatásának jelentősége

május 3, 2019

A nyitott oktatás értékelése c. könyv előszava

Falco Peschel figyelemreméltó könyvet írt. Figyelemre méltó, mert itt egy olyan gyakorlatot vizsgál meg, ami a tekintélyellenes nevelés 1970-es évekbeli eltűnése után utópiának tűnt. Azért is figyelemreméltó, mert megújítja és újra kifejti ezt az elméletet (a nyitott oktatás és a demokratikus öngazgatás kombinációját), és azt a normál iskolában kipróbálta és megvizsgálta.

Eredményei a PISA és TIMSS által vizsgált, frontális tanításon szétaprózott tantárgyakat tanító teljesítményorientált iskola ellen szólnak. Azt gondolom, hogy ez a dolgozat nem fog elkallódni a könyvespolcon, hanem még éveken keresztül része lesz annak a beszélgetésnek hogy milyen legyen az iskola. Ez a vizsgálat történelmet fog csinálni, még akkor is, hogyha az írója jogos kételyét fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy vajon az általa véghez vitt fordulat megértésre fog-e találni.

Egy négyéves gyakorlati kísérletről szóló esettanulmány

A szóban forgó mű egy négyéves gyakorlati kísérletről szóló esettanulmány. Annak ellenére, hogy a kézirat 1001 oldalas még mindig szerényen viszonyul azokhoz a publikációkhoz, amit a nemzetközi teljesítménymérések (pl. PISA) produkáltak. Azonban

ez az esettanulmány sokkal közelebb áll a valósághoz és a tanításhoz. Mennyivel differenciáltabban tudja figyelembe venni az egyes gyerekek tanulási fejlődését és azokat a körülményeket amelyek között az megvalósult.

Egyet szeretnék előre bocsátani: Peschel nem tudja azt bebizonyítani, hogy a nyitott oktatás általában "jobb" lenne. Arra koncentrál, hogy azt az elterjedt előítéletet cafolja meg, mely szerint a nyitott oktatás gyenge tantárgyi kompetenciákhoz vezet, különösen azoknál a tanulóknál, akik kedvezőtlen előfeltételekkel jönnek az iskolába, és akik közül a saját osztályában az átlagosnál nagyobb létszámban találkozhattunk.

Hűen a Karl Popperi nézethez, hogy egyetlen eltérő eset bizonyítja, hogy nincs olyan törvény, amit a domináns pedagógiai pszichológiai elmélet feltételez, ami azt mondaná, hogy csak erősen strukturált (frontális, lépcsőkre aprózott tananyagú) tanítással lehet jó eredményeket elérni. Az osztályában elvégzett kutatás nem bizonyítja be azt hogy az ő koncepciója minden körülmények között és minden tanár által eredményesen végrehajtható. De a vizsgálat visszautasítja azt amit a pszichológusok az utóbbi években újra és újra előadtak miszerint csak egy tanár által kitalált metodikailag és szervezetenként szisztematikusan strukturált tanítás tudja biztosítani azt hogy magas szinten szülessen szakismeret és képesség.

Peschel bizonyítani szeretné a nyitott oktatásban rejlő lehetőséget. Elsősorban azt, hogy a nyitott oktatás hogyan támogatja az úgynevezett veszélyeztetett gyerekeket, és megmutatja hogy képesség és szakismereti struktúrák máshogy is keletkezhetnek a gyerekek körében, mint azt a tradicionális pedagógia feltételezi. Ugyanez igaz társas struktúrákra (pl. szabályrendszer) is amelyeket a gyerekek bázisdemokratikusan hoznak és azért közösen felelnek.

Legalábbis a TIMSS és a PISA vizsgálatok után egy általánosan

elfogadott nézet, hogy a szaktárgyakban a német gyerekek teljesítménye nem felel meg az elvárásoknak és a nemzet saját magáról alkotott képének. IGLU kutatás megmutatta hogy már az alapozó iskolákban a különösen tehetséges és a különösen nehéz sorsú gyerekeket nem eléggé támogatják. Szóval akkor most több szakoktatást bifláztatás vagy pedig ölelések pedagógia? Nem, egyik sem: elengedni, kihívni és támogatni mondja Falko Peschel.

Esettanulmánya bebizonyítja hogy micsoda magas potenciál van abba a törekvésben ha az ember a gyerekek önmeghatározási jogát tiszteli, nekik a társas-lelki támogatást is megadja és tartalmi támogatást is ad amit ők kérnek. Négy éven át vezetett egy nyilvános iskolában egy alsós osztályt radikálisan máshogy tanítva őket: önmeghatározás ahelyett hogy a tanárok irányítanák őket, egyéni utak letről fentről való differenciálás helyett, önmaguk választotta tanulási utak tárgyak bekorlátozó rendszere helyett, tanulás miközben egymással kicseréljük a tapasztalatainkat ahelyett hogy egy szakértő kioktatná őket vagy kis lépésekben kellene tanulniuk a tananyagot.

És a meglepő eredmény: Bár osztályában sok gyerek sok nehézséget hozott magával (részben majdhogynem átirányították őket kiségitőbe), a gyerekeknek az átlagos teljesítménye magasan a fölött van amit az összehasonlító minta mutat és magasan a tantervi követelmények fölött is. Olyan gyerekek akik más iskolákban már reménytelen esetnek számítottak és le lettek írva vagy a normál iskolában nem "iskolaképesnek" számítottak az alapozó iskola után a gimnáziumba mentek vagy más jó presztízsű felsőbb iskolába jutottak. A gyerekek akik rövidebb mint négy évig látogatták az osztályt és mint gyenge teljesítményűek tűntek fel nem az alsó teljesítmény kategóriákban voltak hanem a középmezőnyben s az osztály teljesítmény képe határozottan felfelé mozdult el. Mégpedig egészében anélkül, hogy egyetlen gyerek csoport hátrányba került volna.

[...]

Peschel alapos tanulmánya nemzetközileg is egyedülálló: először történik meg hogy a nyitott oktatást konzekvensen megvalósítják és az eredményeket mérhetően, összehasonlíthatóan dokumentálják. Azt kívánom hogy más tanárok akik hasonló kutatási módszerekkel dolgoznak: alaposan gyűjték össze saját tanításuk dokumentumait és utólag egy időbeli távolságból elemezzék azt. Így eltérően a akciókutatástól cselekvő és a kutató elemek nem keverednek és eredményeik így nyerhetnek olyan bizonyító erőt, amit nagy kutatások olyan minőséget amit a PISA és az IGLU soha nem ért és érhet el.

Hálás vagyok hogy ennek az érdekes és jelentős munkának a megszületését nyomon követhettem. Nagyon sokat tanultam a beszélgetésekből, és a könyv szövegének olvasásából. A szerző munkája elsősorban bátorságot adott nekem hogy az ember ideálokhoz ragaszkodjon, még akkor is ha azokat mint nem aktuálisat megpróbálják félrelökni.

Fordította: Fóti Péter

Kapcsolódó oldalak:

- Falko Peschel: Új tanári szerep: kioktatóból tanulást kísérő
- Sean Bellamy: Hogyan fogj demokratikus iskola alapításába?